

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Egyetemes zenetörténet és zeneirodalom 6. (Istoria muzicii universale 6)

Akadémiai tanév: 2025-2026

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár (Universitatea Babeş-Bolyai, Cluj-Napoca)
1.2 Kar	Református Tanárképző és Zeneművészeti Kar
1.3 Intézet	Református Tanárképző és Zeneművészeti Intézet
1.4 Szakterület	Zene
1.5 Képzési szint	Alapképzés (BA) – Licenz
1.6 Szak / Képesítés	Zene / Zenetanár
1.7 Képzési forma	Nappali tagozatos képzés (Învățământ cu frecvență)

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		Egyetemes zenetörténet és zeneirodalom 6. (Istoria muzicii universale 6)					A tantárgy kódja		TLM 3634		
2.2 Az előadásért felelős tanár neve				dr. Fekete Miklós							
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve				dr. Fekete Miklós							
2.4 Tanulmányi év		3	2.5 Félév		2	2.6. Értékelés módja		E	2.7 Tantárgy típusa		DF

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	1	3.3 szeminárium/labor	1
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	24	melyből: 3.5 előadás	12	3.6 szeminárium/labor	12
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					15
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					8
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					14
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					2
Vizsgák					2
Más tevékenységek: koncertrésztétel (opera, filharmónia, kamaraestek, kórusfellépések, előadások, stb.), önálló zenehallgatás, konferencia-résztétel, nyílt intézményi programokon való résztétel, stb.					10
3.7 Egyéni munka össz-óraszama					51
3.8 A félév össz-óraszama					75
3.9 Kreditszám					3

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	<ul style="list-style-type: none">–
4.2 Kompetenciabeli	<ul style="list-style-type: none">általános zenetörténeti ismeretekkel való rendelkezés (1-2 év)zenei képességekkel való rendelkezés (zenei hallás, ritmusérzék)kottaolvasási készséggel való rendelkezés

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none">75 %-os jelenléti kötelezettségvetítő, hangfalak, zongorakötelező olvasmányok tanulmányozása és a feladatok elvégzése
--	---

5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> • 100 %-os jelenléti kötelezettség • szemináriumi feladatok megoldása (órák keretében és tanórákon kívül) • szemináriumi bemutatók megtartása • fontosabb kolozsvári könyvtárak használata
---	---

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • „helyes kapcsolat megteremtése a zenei szöveg és a hangzás között a megszerzett auditív, valamint zeneolvasási- és írási készségek (beleértve a belső hallást) alapján”; • „a klasszikus zenei írásmód alapvető technikáinak, valamint a zenei elemzés módszertanának helyes alkalmazása”; • „zenei kompozíciók osztályozása és elemzése műfaji, formai, zeneirodalmi, hangszerelési, stilisztikai jellemzők és sajátosságok alapján”; • zeneértés képességének kialakítása • a zenei értékek felismerési képességének kialakítása • hangszeres, vokális és zenekari kottaolvasás képességének kialakítása • formaérzék-, zenehallgatási készség fejlesztése • stílusfelismerési képesség kialakítása • elemzési készség fejlesztése • zenei stílárius elemek rendszerezésének képessége • a zenemű gondolati tartalmát közvetítő kifejező eszközök – tempó, dinamika, tonalitás, forma, karakter, hangszerelés, stb. – értelmezési képességének fejlesztése
Transzverzális kompetenciák	<ul style="list-style-type: none"> • „egy művészeti esemény vagy tanulási egység – beleértve a zenei tantárgyak tantervében szereplő tartalmakat – megtervezése, megszervezése, lebonyolítása, koordinálása és értékelése”; • „hatékony munkavégzési technikák alkalmazása”; • „kezdeményező-készség, kreativitás és felelősségérzet kialakítása”; • „a szakmai fejlődés objektív önértékelése a munkaerőpiaci elvárásokhoz való alkalmazkodás érdekében”; • a zenei befogadóképesség kialakítása • az esztétikai értékítélet képességének kialakítása • a rendszerezés képességének kifejlesztése • az önálló zenehallgatási- és hangverseny-látogatási igény kialakítása • interdiszciplináris kapcsolatok kialakításának készsége – egyrészt zenei tárgyakkal (zeneelmélet, formatan, összhangzattan, ellenpont, folklór, hangszertörténet és hangszerelmélet, hangszertanulás, partitúraolvasás, karvezetés), másrészt zenén kívüli tárgyakkal (irodalom, egyetemes történelem, művészettörténet, földrajz, szociológia, stb.)

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • a zenei műveltség megalapozása és az egyetemes zenekultúra megismertetése • a zenei ízlés formálása • zenetörténeti tájékozottság kialakítása, ismeretek bővítése és rendszerezése • a zenei érdeklődés felkeltése
--------------------------------------	---

	<ul style="list-style-type: none"> • zenei élményszerzés megvalósítása és az az újdonság iránti érdeklődés felkeltése, fenntartása • az esztétikai érzék fejlesztése • a tudatos zenehallgatás szintjének elérése • az éneklési és zenélési öröm felkeltése • a kurzuson/szemináriumon kívüli zenehallgatásra való rászoktatás
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • a zenetörténeti terminológia megismerése, elsajátítása és helyes használata • a zenei művészettörténeti korszakok körülhatárolása, képviselőinek megismerése, sajátos stiláris jegyeinek megfigyelése • a történelmi, művészettörténeti, irodalmi, képzőművészeti és zenei fejlődés párhuzamba állítása, kölcsönhatásainak és összefüggéseinek felderítése • a zenei elemzések megvalósításához szükséges zenetörténeti ismeretek elsajátítása • zeneszerzők életének, tevékenységeinek, alkotásainak megismerése • különböző események és történések időrendi behelyezése • zeneszerzők jellegzetes stílusjegyeinek megismerése • műfajok és formák kialakulásának és fejlődésének nyomon követése • a meghallgatott zeneművek előadó apparátusának felismerése • fontosabb zenetörténeti alkotások megismerése, majd felismerése zenehallgatás útján • sajátos munkamódszerek kialakítása a zenetörténeti szemináriumokon • az előadásokon, szemináriumokon ismertetett tananyag rendszerezése, elmélyítése

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didakt. módszerek
1. Igor Sztravinszkij élete és zenei munkássága. Kulcsszavak: harmónia, ritmika, népi jelleg, stílusbeli pluralizmus.	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
2. Szergej Prokofjev, Dmitrij Sosztakovics, Szergej Rachmanyinov, Alexander Szkrjabin zeneirodalmi jelentősége. Kulcsszavak: orosz jelleg, neoklasszicizmus, újszerű, stílusjegyek, virtuozitás, szimfónia, versenymű, zongoramuzsika.	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
3. A Francia Hatok (főképp Darius Milhaud, Arthur Honegger, Francis Poulenc) és Olivier Messiaen zeneirodalmi jelentősége. Kulcsszavak: stílusjegyek, művek.	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
4. Dohnányi Ernő és Kodály Zoltán zeneirodalmi jelentősége. Bartók Béla élete és zenei munkássága. Kulcsszavak: nemzeti jelleg, nyugateurópai hagyományok, stílusjegyek, művek.	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
5. Bartók Béla művei. Kulcsszavak: sajátosságok, népzene kutató, kórusművek, színpadi művek, hangszeres-, kamara- és zenekari művek.	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming

6. George Enescu élete és zenei munkássága. Kulcsszavak: nemzeti jelleg, stílusjegyek, hegedűművész, zongoraművész, tanár, zeneszerző.	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
7. George Enescu művei. Kulcsszavak: kompozíciók.	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
8. Paul Hindemith, Edward Elgar, Benjamin Britten zeneirodalmi jelentősége. Kulcsszavak: stílusjegyek, művek.	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
9. Aleatorika. Elektronikus zene. Konkrét zene. Pierre Schaeffer, John Cage, Edgard Varèse, Pierre Boulez, Iannis Xenakis zenei munkássága. Kulcsszavak: experimentális zene, tudatos hagyománynélküliség, nyitott forma, extrém <i>avantgarde</i> , hangszorózene, zörejek.	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
10. Modern. Posztmodern. Kortárs. Kulcsszavak: stílusok, szerzők, művek.	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
11. Jazz. Populáris zene. Filmzene. Kulcsszavak: stílusok, történet, alkotók, előadók, együttesek, alkotások.	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
12. Ismételtes, összefoglalás.	<ul style="list-style-type: none"> - előadás - bemutatás - problematizálás - interaktív párbeszéd - brainstorming
8.2 Szeminárium	Didakt. módszerek
1. Igor Sztravinszkij élete és zenei munkássága. Kulcsszavak: harmónia, ritmika, népi jelleg, stílusbeli pluralizmus.	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
2. Szergej Prokofjev, Dmitrij Sosztakovics, Szergej Rachmanyinov, Alexander Szkrjabin zeneirodalmi jelentősége. Kulcsszavak: orosz jelleg, neoklasszicizmus, újszerű, stílusjegyek, virtuozitás, szimfónia, versenymű, zongoramuzsika.	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
3. A Francia Hatok (főképp Darius Milhaud, Arthur Honegger, Francis Poulenc) és Olivier Messiaen zeneirodalmi jelentősége. Kulcsszavak: stílusjegyek, művek.	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
4. Dohnányi Ernő és Kodály Zoltán zeneirodalmi jelentősége. Bartók Béla élete és zenei munkássága. Kulcsszavak: nemzeti jelleg, nyugateurópai hagyományok, stílusjegyek, művek.	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
5. Bartók Béla művei.	<ul style="list-style-type: none"> - zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás

Kulcsszavak: sajátosságok, népzene kutatás, kórusművek, színpadi művek, hangszeres-, kamara- és zenekari művek.	- interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
6. George Enescu élete és zenei munkássága. Kulcsszavak: nemzeti jelleg, stílusjegyek, hegedűművész, zongoraművész, tanár, zeneszerző.	- zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
7. George Enescu művei. Kulcsszavak: kompozíciók.	- zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
8. Paul Hindemith, Edward Elgar, Benjamin Britten zeneirodalmi jelentősége. Kulcsszavak: stílusjegyek, művek.	- zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
9. Aleatorika. Elektronikus zene. Konkrét zene. Pierre Schaeffer, John Cage, Edgard Varèse, Pierre Boulez, Iannis Xenakis zenei munkássága. Kulcsszavak: experimentális zene, tudatos hagyománynélküliség, nyitott forma, extrém <i>avantgarde</i> , hangszorózene, zörejek.	- zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
10. Modern. Posztmodern. Kortárs. Kulcsszavak: stílusok, szerzők, művek.	- zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
11. Jazz. Populáris zene. Filmzene. Kulcsszavak: stílusok, történet, alkotók, előadók, együttesek, alkotások.	- zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés
12. Ismételtes, összefoglalás.	- zenehallgatás - megfigyeltetés - problematizálás - interaktív párbeszéd - magyarázat - rendszerezés

Kötelező könyvészet:

*** *IMSLP / CPDL* – kották

*** *The New Grove Dictionary of Music and Musicians*. 2001. Macmillan Publishers. London.

BURROWS, John (szerk.) 2006. *A klasszikus zene*. M-érték Kiadó. Budapest.

COPLAND, Aaron 1973. *Az új zene*. Zeneműkiadó. Budapest.

DIETEL, Gerhard 1996. *Zenetörténet évszámokban I, II*. Springer. Budapest.

EGGEBRECHT, Hans Heinrich 2009 [német kiadás 1991]. *A nyugat zenéje – Folyamatok és állomások a középkortól napjainkig*. Typotex Kiadó. Budapest.

KÓKAI Rezső – Fábián Imre 1961. *Századunk zenéje*. Zeneműkiadó. Budapest.

KROÓ György 1973-1989. *A hét zeneműve*. Zeneműkiadó. Budapest.

MICHEL, Ulrich 2003. *Atlasz – Zene*. Athenaeum 2000 Kiadó. Budapest.

SALZMAN, Eric 1980 [angol kiadás 1974²]. *A 20. század zenéje*. Zeneműkiadó. Budapest.

SCHOENBERG, Harold C. 2006. *Nagy zeneszerzők élete*. Európa Könyvkiadó. Budapest.

STANLEY, John 2006. *Klasszikus zene*. Kossuth Kiadó. Budapest.

SZABOLCSI Bence 1999. *A zene története*. Kossuth Kiadó. Budapest.

SZITHA Tünde 1998. *A magyar zene századai*. Orfeusz hangzó zenetörténet. Nemzeti Kulturális Alap Zenei Kollégiuma. Budapest.

WÖRNER, Karl H. 2007. *A zene története*. Vivace Zenei Antikvárium és Kiadó. Budapest.

Ajánlott könyvészet:

BECZE Szilvia 2019. *Bartók – Kodály – Dohnányi*. Holnap Kiadó. Budapest.

BENTOIU, Pascal 2005. *Breviar enescian*. Editura Universității Naționale de Muzică. București.

BÓNIS Ferenc 2011. *Élet-pálya: Kodály Zoltán*. Balassi Kiadó – Kodály Archivum. Budapest.

BREUER János 1982. *Kodály-kalauz*. Zeneműkiadó. Budapest.

DEDIU, Valentina Sandu 2002. *Muzica românească între 1944-2000*. Editura Muzicală. București.

DELIÈGE, Celestin 1983. *Beszélgetések Pierre Boulezszal*. Zeneműkiadó. Budapest.

DOHNÁNYI Ilona von 2002. *Ernst von Dohnányi – A song of life*. Indiana University Press. Bloomington & Indianapolis.

DUMITRAȘCU, Ilie 2004. *Istoria muzicii românești – compendiu*. Editura Universității Transilvania. Brașov.

FRIDECZKY Frigyes 2000. *Magyar zeneszerzők*. Athenaeum 2000 Kiadó. Budapest.

GAVOTY, Bernard 2005. *Amintirile lui George Enescu* (trad. din franceză de Elena Bulai). Editura Curtea Veche. București.

KALINAK, Kathrin 2014. *Filmzene – nagyon rövid bevezetés*. MüPa Könyvek. Rózsavölgyi és Társa. Budapest.

KÁRPÁTI János (szerk.) 2011. *Képes magyar zenetörténet*. Rózsavölgyi és Társa. Budapest.

LAMPERT Vera 2005. *Népzene Bartók műveiben*. Hagyományok Háza – Helikon Kiadó. Budapest.

LÁSZLÓ Ferenc (szerk.) 1995. *A szfinx válaszol: harmincöt beszélgetés George Enescuval*. Kriterion Kiadó. Bukarest.

LENDVAI Ernő 1993. *Bartók dramaturgiája: színpadi művek és a Cantata profana*. Akkord Kiadó. Budapest.

MALCOLM, Noel 2011. *George Enescu*. Humanitas. București.

NÉMETH Amadé 1979. *Erkel*. Gondolat Kiadó. Budapest.

PONGRÁCZ Zoltán 1971. *Mai zene – mai hangjegyzírás*. Zeneműkiadó. Budapest.

PONGRÁCZ Zoltán 1980. *Az elektronikus zene*. Zeneműkiadó. Budapest.

SZOMORY György 2017. *Kis magyar zenetörténet*. Holnap Kiadó. Budapest.

SZŐLLŐSY András 1980. *Honegger*. Gondolat Kiadó. Budapest.

TALLIÁN Tibor 2015. *Magyar képek*. Balassi Kiadó. Budapest.

TALLIÁN Tibor 2016. *Bartók Béla*. Rózsavölgyi és Társa. Budapest.

VARGA Bálint András: *Három kérdés - 82 zeneszerző*, Zeneműkiadó, Budapest, 1986.

VÁZSONYI Bálint 1971. *Dohnányi Ernő*. Zeneműkiadó. Budapest.

VEDRES Csaba 2006. *Mi az, hogy könnyűzene?! Kairosz Kiadó. Budapest.*

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

- A tantárgy tartalma és az elsajátítandó kompetenciák összhangban vannak a képzési program céljaival, valamint a végzettek által betölthető szakmai szerepkörökkel és a munkaerőpiac elvárásaival.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	<ul style="list-style-type: none"> A vizsga: szóbeli / írásbeli / projekt, stb.; B vizsga: audíció (mű-, szerző- vagy stílus felismerése) 	<ul style="list-style-type: none"> - problematizálás - számonkérés - vizsga 	40% + 30%

10.5 Szeminárium	<ul style="list-style-type: none"> - aktív szemináriumi jelenlét és tevékenység; - C: a kijelölt órai és önálló szemináriumi feladatok teljesítése (dolgozat / portfólió / projekt / zenei összeállítás, stb. elkészítése és bemutatása); 	<ul style="list-style-type: none"> - folyamatos megfigyelés - portfólió - bemutatás 	20%
	- D: hivatalból járó pontszám (1 jegypont)		10%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
<ul style="list-style-type: none"> - aktív részvétel az új témák kibontásakor és problematizálásakor (kurzus), illetve azok gyakorlati feldolgozásain (szeminárium, önálló feladatok és munkák) – az órák min. 75%-án; - a félév alatti szemináriumi munkák 100%-os elvégzése kizáró jellegű feltétele a szessziós vizsgán való részvételnek; - mindhárom vizsgarész (lásd a korábbi: A, B és C) esetében szükséges teljesíteni külön-külön is a hozzárendelt pontszám min. 50%-át; 			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)

	A fenntartható fejlődés általános ikonja						
							

Kitöltés dátuma

2025. május 7.

Előadás felelőse

dr. Fekete Miklós

Szeminárium felelőse

dr. Fekete Miklós

Az intézeti jóváhagyás dátuma

Intézetigazgató